

شیوه نامه اجرایی

اعطای تسهیلات قرض الحسنه اشتغالزا

(موضوع بند (ب) تبصره (۱۶) قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور)

(دی ماه ۱۴۰۱)

بسمه تعالی

این شیوه نامه در راستای اجرای بند ب تبصره ۱۶ قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور و مفاد ۱۱ و ۱۲ آیین نامه اجرایی تبصره یاد شده موضوع تصویبنامه شماره ۷۰۴۱۶/ت/۵۹۹۳۸ ه مورخ ۱۴۰۱/۴/۲۹ هیأت وزیران مبنی بر اختصاص ۱۰۲۰ هزار میلیارد ریال منابع قرض الحسنه شبکه بانکی برای حمایت از اشتغال در سال ۱۴۰۱، به شرح مفاد زیر تنظیم و ابلاغ شده است.

بخش اول: تعاریف و مفاهیم

ماده ۱- گستره شمول تعاریف ذیل منحصراً مربوط به این شیوهنامه است:

- ۱-۱- آئین نامه اجرایی: آئین نامه اجرایی بند ب تبصره ۱۶ قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور موضوع تصویبنامه شماره ۷۰۴۱۶/ت/۵۹۹۳۸ ه مورخ ۱۴۰۱/۴/۲۹ هیأت وزیران
- ۲-۱- کارگروه ملی: کارگروه موضوع ماده ۱۲ آئین نامه اجرایی متشکل از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی (دبیر)، وزارتخانه های کشور، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم کشور؛
- ۳-۱- وزارت: وزارت امور اقتصادی و دارایی؛
- ۴-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۵-۱- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیر بانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تاسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد و به منظور ارائه تسهیلات قرض الحسنه موضوع این شیوه نامه از سوی بانک مرکزی تعیین می گردد.
- ۶-۱- دبیرخانه: دبیرخانه کارگروه ملی؛
- ۷-۱- دستگاه متولی: شامل کمیته امداد امام خمینی(ره)، سازمان بهزیستی کشور، معاونت علمی ریاست جمهوری (صندوق نوآوری و شکوفایی)، دستگاه های اجرایی و سایر نهادهای ذی ربط اشاره شده در آیین نامه و نهادهای تسهیلگر از جمله (بنیاد برکت، بنیاد مستضعفان(بنیاد علوی)، سازمان بسیج سازندگی، بسیج مستضعفین سپاه، بنیاد شهید و امور ایثارگران، ارتش، قرارگاه مهارت آموزی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح، آستان قدس رضوی) و سایر سازمان ها برای ایجاد اشتغال
- ۸-۱- کارگروه اشتغال استان: کارگروه تخصصی اشتغال استان که ذیل شورای عالی اشتغال موضوع قانون تشکیل شورای عالی اشتغال مصوب سال ۱۳۷۷ مجلس شورای اسلامی تعریف شده است؛
- ۹-۱- دبیرخانه کارگروه اشتغال استان: دبیرخانه کارگروه اشتغال استان که در اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان مستقر است؛
- ۱۰-۱- کمیته اشتغال شهرستان: کمیته اشتغال شهرستان ذیل کارگروه اشتغال استان به ریاست فرماندار و دبیری رئیس اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی شهرستان و با حضور نمایندگان دستگاه های متولی و مؤسسات عامل تشکیل می گردد.
- ۱۱-۱- زیست بوم ملی اشتغال: زیست بوم اشتغال ایران، دارای ساختار سیستمی است که مطابق قوانین، فرهنگ و شرایط اجتماعی، اقتصادی ایران ایجاد شده و به محیطی اجتماعی و اقتصادی اشاره دارد که برکسب و کار و اشتغال پایدار در ابعاد محلی، منطقه ای یا جهانی تأثیر می گذارد.

۱۲-۱- متقاضی: متقاضی مشمول این شیوه‌نامه شامل کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی بخش‌های خصوصی و تعاونی در حوزه فعالیت‌های اقتصادی می‌باشند که تقاضای دریافت تسهیلات قرض‌الحسنه از محل منابع قانون یاد شده برای اجرای طرح سرمایه‌گذاری اشتغالزا دارند؛

۱۳-۱- سامانه تبصره ۱۶: سامانه نرم افزاری مستقر در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به آدرس tek.mcls.gov.ir که در آن تمامی اطلاعات مربوط به مراحل پذیرش، بررسی و پرداخت تسهیلات به طرح‌های موضوع این شیوه‌نامه به صورت برخط و یا از طریق وب سرویس متصل به سامانه دستگاه‌های متولی ثبت می‌شود؛

۱۴-۱- سامانه‌های ناظر: سامانه الکترونیکی رصد، سانار و ناظر مستقر در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است که اطلاعات تسهیلات طرح‌ها و اشتغال مربوط به بند ب تبصره ۱۶ را کنترل و پایش می‌نمایند.

۱۵-۱- نهادهای حمایتی: کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور، بنیاد شهید و امور ایثارگران
۱۶-۱- کمیته نظارت استان: به منظور نظارت بر فرآیند اجرای این شیوه‌نامه کمیته نظارت استان با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- نماینده معاونت هماهنگی امور اقتصادی استانداری (رئیس).
- نماینده اداره کل امور اقتصادی و دارایی (دبیر).
- نماینده دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری.
- نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان.
- نماینده اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان.
- نماینده دبیرخانه شورای هماهنگی بانک‌های استان.
- نماینده دستگاه متولی و مؤسسات اعتباری حسب مورد بدون حق رای در جلسات کمیته حضور می‌یابد.

۱۷-۱- طرح خود اشتغالی: هر کسب و کاری که متقاضی برای اشتغال خود راه اندازی می‌نماید.
۱۸-۱- طرح کارفرمایی: کسب و کارهای فعال و در حال توسعه که در قبال دریافت بسته‌های تشویقی (حق بیمه سهم کارفرما، تسهیلات قرض‌الحسنه و یا هردو بسته) اقدام به جذب نیروی کار جدید با اولویت افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی می‌نمایند.

بخش دوم: منابع و طرح‌های مشمول تسهیلات

ماده ۲- بر اساس بند ب تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، بانک مرکزی موظف است مبلغ ۱۰۲۰ هزار میلیارد ریال از منابع قرض‌الحسنه شبکه بانکی را بر اساس ظرفیت‌های هر موسسه اعتباری مطابق جدول زیر برای حمایت از ایجاد فرصت‌های شغلی در قالب طرح‌های کسب و کار خود اشتغالی و کارفرمایی در سال ۱۴۰۱ اختصاص دهد.

شرح	کمیته امداد امام (ره)	سازمان بهزیستی	صندوق نوآوری و شکوفایی	استانداری‌ها
مبلغ (هزار میلیارد ریال)	۲۵۰	۱۰۰	۵۰	۶۲۰

تبصره: توزیع استانی - بانکی هر یک از مبالغ فوق به شرح جدول پیوست می‌باشد.

ماده ۳- موسسات اعتباری می‌بایست پس از ابلاغ این شیوه نامه از سوی بانک مرکزی، توزیع بانکی - استانی تسهیلات موضوع این شیوه نامه را حداکثر ظرف ۷ روز کاری به شعب استانی خود ابلاغ نمایند.

ماده ۴- سقف فردی تسهیلات قرض الحسنه اشتغال موضوع این شیوه نامه، حسب بند ۵ صورتجلسه شماره ۱۳۴۶ مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۹ شورای پول و اعتبار به شرح زیر تعیین می‌گردد.

الف: سقف فردی تسهیلات قرض الحسنه اشتغالزایی به (۱۵۰۰) میلیون ریال و سقف کارفرمایی به ازای بکارگیری افراد مددجو متناسب با سقف فردی حداکثر تا (۴۰۰۰۰) میلیون ریال.

ب: سقف فردی تسهیلات برای رسته های اعلامی مد نظر دستگاه های ذینفع در صورت تایید رسته های شغلی توسط کمیسیون پولی و اعتباری بانک مرکزی (۳۰۰۰) میلیون ریال و سقف جمعی این رسته ها (۲۰) درصد از کل منابع اختصاص یافته به دستگاه تعیین شود.

ماده ۵- شورای برنامه ریزی و توسعه استان مسئول تخصیص منابع موضوع این شیوه نامه [جزء (۲) بند (ب) تبصره (۱۶) قانون] به دستگاه متولی و کارگروه اشتغال استان نیز مسئولیت توزیع شهرستانی این منابع را بر عهده دارد.

تبصره ۱: درخصوص اعطای تسهیلات از محل منابع در اختیار استانداری ها در صورتیکه دستگاه متولی نتواند تا پایان سال ۱۴۰۱ حداقل ۵۰ درصد از سهمیه خود را جذب نماید، شورای برنامه ریزی و توسعه استان با پیشنهاد کارگروه اشتغال استان، می‌تواند بر اساس عملکرد سایر دستگاه های متولی، نسبت به جابجایی سهم تسهیلات اقدام نماید.

تبصره ۲: اولویت پرداخت تسهیلات در هر استان مناطق محروم و حاشیه نشین، شرکت های دانش بنیان، خلاق و تعاونی می‌باشد.

تبصره ۳: حداکثر سی درصد (۳۰٪) منابع اختصاص یافته به هر استان در راستای حفظ و پایدار سازی اشتغال و ده درصد (۱۰٪) از منابع مورد نظر در جهت اجرای بند (پ) ماده ۸۹ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در چارچوب سقف‌های موجود مصوب شورای پول و اعتبار و رعایت ضوابط و مقررات بانکی تخصیص می‌یابد.

بخش سوم: وظایف ارکان اجرایی

ماده ۶- وظایف کارگروه اشتغال استان:

- پیگیری و نظارت بر اجرای برنامه‌های استانی مصوب.
- تهیه چارچوب توزیع منابع در درون استان موضوع ماده (۵) این شیوه نامه.
- انطباق حداکثری طرح‌ها با مفاد اسناد سندآمایش سرزمین و سایر اسناد توسعه ای استان.
- تهیه و ارایه برنامه‌های اجرایی استانی با هماهنگی کارگروه ملی مشتمل بر پیش‌بینی بازار مناسب محصولات، مشاوره، تعریف و پیاده‌سازی زنجیره ارزش، تأمین و تولید، ایجاد خوشه‌های کسب و کار، ظرفیت‌سازی، کارآفرینی، نیازسنجی لازم برای آموزش و نظارت عملیاتی بر تحقق اهداف اشتغالزایی این شیوه نامه.
- تعیین و تأیید اعضای کمیته نظارت و صدور و ابلاغ احکام به اعضا.
- ارائه گزارش پیش و نظارت بر عملکرد دستگاه‌های متولی و مؤسسات اعتباری و نحوه اجرای این شیوه نامه به صورت ماهانه به کارگروه ملی.

ماده ۷- وظایف کمیته اشتغال شهرستان:

- بررسی طرح های کارفرمایی و ارسال به مؤسسه اعتباری در صورت تأیید و در غیر اینصورت (عدم پذیرش طرح) انعکاس موضوع به دستگاه متولی و همچنین به متقاضی از طریق سامانه و پیامک.
- نظارت بر عملکرد دستگاه های متولی و مؤسسات اعتباری در سطح شهرستان.
- ارائه گزارش پایش و نظارت بر عملکرد دستگاه های متولی و مؤسسات اعتباری و نحوه اجرای این شیوه نامه هر دو هفته یک مرتبه به کارگروه استان.

ماده ۸- وظایف کمیته نظارت استان:

- نظارت بر حسن اجرای تمام شماری طرح های بهره مند از تسهیلات توسط دستگاه های متولی (موضوع ماده ۹ این شیوه نامه)
- ارائه گزارش به کارگروه اشتغال استان درخصوص نظارت میدانی بر طرح ها به صورت موردی و در صورت مغایرت، انحراف و عدم اجرای طرح به مؤسسات اعتباری جهت اقدام براساس ماده ۱۳ این شیوه نامه

بخش چهارم: فرآیند اعطای تسهیلات قرض الحسنه

ماده ۹- فرآیند پذیرش، بررسی و تصویب طرح ها در استان/ شهرستان در چارچوب برنامه هر یک از دستگاه های اجرایی به شرح ذیل و نمودار پیوست می باشد:

۱- ثبت نام متقاضیان واجد شرایط در سامانه دستگاه های متولی یا در سامانه تبصره ۱۶ جهت معرفی به بانک ها و مؤسسات اعتباری.

۲- بررسی اولیه درخواست متقاضیان دریافت تسهیلات توسط دستگاه متولی و ارسال به مؤسسه اعتباری استان ظرف مدت ۷ روز کاری؛

۳- تکمیل مدارک و مستندات موردنیاز اعطای تسهیلات قرض الحسنه توسط متقاضی و ارائه به مؤسسات اعتباری حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز کاری؛

۴- بررسی پرونده تسهیلاتی و اعتبارسنجی متقاضی توسط مؤسسه اعتباری و اعلام به متقاضی و دستگاه متولی حداکثر ظرف مدت ۷ روز کاری حسب تصمیمات کمیسیون عملیات پولی و اعتباری مورخ ۱۴۰۱/۸/۴ (موضوع ابلاغیه شماره ۰۱/۲۰۳۰۷۷ مورخ ۱۴۰۱/۸/۱۵ مدیریت کل عملیات پولی و اعتباری بانک مرکزی) به شرح زیر؛

- تا سقف یک میلیارد و پانصد میلیون ریال با اعتبارسنجی متقاضی و سفته و یا یک ضامن معتبر.

- تا سقف دو میلیارد ریال بر اساس ماده (۶) دستور العمل اجرایی اعطای تسهیلات خرد.

- برای اعطای تسهیلات تا سقف (۳۰۰۰) میلیون ریال یکی از موارد زیر دریافت شود:

- الف- اعتبارسنجی و سفته و یک ضامن.

- ب- ارائه دو ضامن معتبر.

تبصره ۱: در طرح های کارفرمایی پس از بررسی اولیه توسط دستگاه متولی، طرح به کمیته اشتغال شهرستان ارجاع و پس از بررسی کمیته حداکثر ظرف مدت ۷ روز کاری به مؤسسه اعتباری معرفی می گردد.

تبصره ۲: بررسی پرونده تسهیلاتی کارفرمایی و اخذ تضامین در مؤسسه اعتباری براساس قوانین و مقررات جاری شبکه بانکی صورت می پذیرد.

تبصره ۳: کلیه مراحل انجام کار از طریق پیامک به اطلاع متقاضی خواهد رسید.

ماده ۱۰- مدت زمان بازپرداخت تسهیلات برای طرح های خوداشتغالی (توسعه ای، تکمیلی و ایجاد) و همچنین برای طرح های کارفرمایی (توسعه ای و تکمیلی)، ۷ سال می باشد.

بخش پنجم: نظارت

ماده ۱۱- تشخیص اهلیت متقاضیان به عهده دستگاه متولی بوده و همچنین مسئولیت رصد فرآیند پرداخت تسهیلات و اجرای طرح را بر عهده خواهند داشت.

ماده ۱۲- دستگاه های متولی موظفند با ساز و کار اجرایی لازم (تشکیل کمیته های نظارت، برون سپاری و...) طرح های بهره مند از تسهیلات را به صورت تمام شماری دوره ای با نرم افزار کاربردی (اپلیکیشن) سانار پایش و نظارت نموده و وضعیت پیشرفت طرح ها و تحقق اشتغال تعهد شده را بر اساس کد ملی فرد شاغل در سامانه نظارتی ثبت نماید.

تبصره: از زمان اتصال سامانه دستگاه های متولی و نهاد های حمایتی به سامانه تبصره ۱۶ مبنای گزارش عملکرد تسهیلات و اشتغال ایجاد شده بر اساس کد ملی فرد شاغل، این سامانه خواهد بود.

ماده ۱۳- در صورت عدم اجرای طرح براساس نظر کمیته نظارت استان، مؤسسه اعتباری نسبت به دین حال نمودن تسهیلات مطابق مفاد قرارداد و اخذ وجه التزام معادل با نرخ تأخیر تأدیه دین تسهیلات قرض الحسنه اقدام نماید.

ماده ۱۴- میزان تخصیص اعتبار و رتبه بندی دستگاه ها و نهادهای متولی در سال آینده بر مبنای ارزیابی صورت گرفته از سامانه های ناظر می باشد.

ماده ۱۵: سایر موارد:

۱-۱۵- بانک های قرض الحسنه مهر ایران و رسالت صرفاً مجاز به پرداخت تسهیلات طرح های خوداشتغالی می باشند.

تبصره: در صورت توافق بانک های مذکور با نهادهای حمایتی و یا دستگاه های متولی برای پرداخت تسهیلات به طرح های کارفرمایی تا سقف ۵ میلیارد ریال، پرداخت تسهیلات بلامانع خواهد بود.

۱۵-۲- داشتن مجوز کسب و کار در طرح های کارفرمایی الزامی می باشد.

۱۵-۳- مبلغ تسهیلات در طرح های کارفرمایی حداکثر ۴۰ میلیارد ریال می باشد.

۱۵-۴- پرداخت تسهیلات اشتغال به مددجویان معلول غیرقابل بازتوان بهزیستی به قییم معلول بلامانع است.

۱۵-۵- شرط اهلیت برای کلیه متقاضیان دریافت تسهیلات در کلیه دستگاه های اجرایی و نهادها به قرار زیر است:

۱- داشتن کارت پایان خدمت سربازی برای آقایان

۲- عدم استخدام در دستگاه های دولتی، نهادها و نیروهای مسلح

۱۵-۶- حداقل ۱۰٪ به عنوان سهم آورده (نقدی و یا غیرنقدی) توسط متقاضی برای طرح کارفرمایی الزامی می باشد.
۱۵-۷- کلیه متقاضیان تسهیلات طرح های کارفرمایی موظفند افراد شاغل را مطابق قوانین و مقررات تأمین اجتماعی بیمه نموده و نسبت به حفظ تعداد اشتغال تعهد شده اقدام نمایند. در صورت کاهش نفرات بنا به هر دلیل، افراد جایگزین به نهاد یا دستگاه متولی معرفی شوند.

تبصره: پشتیبان های مشاغل خانگی با توجه به عدم رابطه کاری و کارفرمایی، مشمول بند فوق نمی گردد.
۱۵-۸- پرداخت تسهیلات موضوع این شیوه نامه به متقاضیانی که قبلاً از سایر تسهیلات اشتغالزایی دولتی استفاده نموده اند ممنوع است؛ مگر آنکه حداقل یکی از شرایط زیر را دارا بوده و به تأیید کمیته اشتغال شهرستان رسیده باشد.

- ۱- طرح های نیمه تمام با پیشرفت فیزیکی بیش از ۹۰ درصد
- ۲- طرح های توسعه ای که به تعهدات خود از جمله پرداخت به موقع اقساط، ایجاد فرصت های شغلی تعهد شده و نظایر آن عمل نموده باشند و در بکارگیری نیروی کار جدید از دانش آموختگان دانشگاهی استفاده نمایند.
- ۳- طرح های دانش بنیان مستقر در مناطق محروم و دارای مجوز از معاونت علمی ریاست جمهوری و سایر دستگاه های مرتبط

این دستورالعمل در (۱۵) ماده و (۱۰) تبصره تنظیم شده و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجرا می باشد.